

De Raad voor de leefomgeving en Infrastructuur heeft het advies *Verbindend landschap* (november 2016) uitbracht, net nadat ik in mijn vorige redactioneel had gewezen op een nieuw elan voor een nationaal landschapsbeleid. De Raad voorziet tot 2070 een aantal duurzaamheidsopgaven die grote gevolgen zullen hebben voor ons landschap: de energietransitie, aanpassing aan de gevolgen van temperatuurstijging, verduurzaming van de landbouw en realisering van het natuurbeleid. Ook voor de rijksoverheid ziet de Raad nadrukkelijk een rol in het sturen van deze transities. De Omgevingswet voorziet namelijk in een algemene zorgplicht voor de fysieke leefomgeving, waaronder het landschap, die ook voor het rijk geldt. Bovendien heeft het rijk internationale verplichtingen vanwege het Europese landschapsverdrag. Waar transities provinciegrenzen overschrijden, zal het rijk moeten coördineren. De Raad wil de decentralisatie van het landschapsbeleid niet teruggedraaien en wil ook geen sectoraal landschapsbeleid, maar pleit ervoor het landschap centraal te stellen bij de ruimtelijke vormgeving van deze opgaven.

Op het snijvlak van deze transities heeft een conglomeraat van bosbedrijven en houtverwerkers, bio-energieproducenten en natuurorganisaties, waaronder SBB, het *Actieplan Bos en Hout* gepresenteerd. Zij stellen voor om tot 2050 100.000 hectare nieuw bos aan te leggen, een uitbreiding met 25%. Het bos zou ook 50% productiever moeten worden. Dat bos kan, volgens de makers van het plan, een bijdrage leveren aan de energietransitie door biomassaproductie, aan de reductie van de CO₂-emissies van Nederland door CO₂-opslag in het nieuwe bos, aan verduurzaming van de landbouw met agroforestry, aan bevordering van de biodiversiteit en levert producten en diensten zoals hout, grondstof voor de biobased economy, drinkwater, recreatie en toerisme.

Die bossen zouden deels in bestaande natuurgebieden aangelegd moeten worden. Het bosgebied zou ook fors uitgebreid moeten worden, o.a. in het Groene hart, het rivierengebied en de Veenkoloniën. Dat zal vergaande gevolgen hebben voor bestaande natuurgebieden en voor het beeld van het landschap. Het landschap zal minder open worden. In dit nummer van LANDSCHAP bepleiten Van der Vliet *et al.* juist meer aandacht voor het open landschap in Nederland. Dat open landschap is onder meer belangrijk voor een aantal diersoorten, waaronder bodembroedende vogels zoals weidevogels. Die openheid staat onder druk van verrommeling en verruiging. Het landschap groeit dicht door verstedelijking en aanplant van hoge begroeiing. Toen zij dit schreven was het *Actieplan Bos en Hout* nog niet verschenen. Wil het Nederlandse landschap zijn karakteristieke openheid behouden, terwijl ook ruimte geboden wordt aan de genoemde transities, dan zal een nationaal landschapsbeleid onmisbaar zijn.

JOS DEKKER, HOOFDREDACTEUR